

РОЗДІЛ IV ***Рецензії***

Євгенія Тихомирова

Міжнародна інформаційна безпека як складова міжнародної системи підтримання миру і стабільності*

Важливою подією став вихід наприкінці 2016 р. підручника Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка *«Міжнародна інформаційна безпека: теорія і практика»*, присвяченого дослідженню безпекових аспектів стратегій міжнародних організацій, міждержавних об'єднань та окремих держав..

Група авторів, представлена провідними фахівцями Інституту міжнародних відносин, Макаренко Є.А., Рижковим М.М., Ожеваном М.А., Кучмій О.П. та Фроловою О.М. підготувала підручник, присвячений теоретичним та прикладним дослідженням міжнародної інформаційної та кібербезпеки. У сучасних умовах ця проблематика надзвичайно актуальна. А нові реалії міжнародної безпеки вимагають фахівців, що володіють сучасним комунікативним інструментарієм забезпечення національних інтересів та добре розуміють роль високих технологій та їх вплив на міжнародну систему.

У передмові до підручника справедливо зазначається, що «основні теоретичні положення та висновки, представлені у підручнику,

© Тихомирова Є., 2017

*Рецензія: *Міжнародна інформаційна безпека: теорія і практика. Підручник. – К. : Центр вільної преси, 2016. – 418 с. (Серія «міжнародні інформаційні відносини») ISBN 978–966–2123–57–9*

доведені до рівня конкретних пропозицій, мають придатну до застосування у практичній діяльності форму: можуть бути використані для поглиблення подальших наукових досліджень, враховані у діяльності урядових, політичних і суспільних інституцій, запропоновані для формування пропозицій держави під час роботи над проектами міжнародно-правових документів з питань міжнародної інформаційної безпеки на рівні ООН та регіональних міжнародних організацій».

Підручник складається з передмови, п'яти глав та значного за обсягом бібліографічного списку (205 джерел українською та іншими мовами). Зміст наведеної бібліографії свідчить про те, що автори ґрунтували викладений матеріал на переважно на новітніх працях учених різних країн. На особливу увагу заслуговують запропоновані авторами додатково до кожного з підрозділів питання для самоконтролю, теми для обговорення та завдання для самостійної роботи.

Структура рецензованого підручнику є цілковито логічною, він послідовно розкриває особливості теорії та практики міжнародної інформаційної безпеки. У першій главі підручнику *«Науковий дискурс міжнародної інформаційної безпеки»* розкривається низка теоретичних аспектів проблеми дослідження, зокрема, основні поняття міжнародної інформаційної безпеки, теорії міжнародної інформаційної безпеки та класифікацію інформаційних загроз для системи міжнародної безпеки.

Окрема глава рецензованого підручнику *«Міжнародні інститути з інформаційної безпеки»* присвячена аналізу діяльності у галузі міжнародної інформаційної безпеки таких міжнародних організацій та об'єднань, як ООН, БРІКС, G7 та G 20. У цій главі на підставі проведеного аналізу досвіду регіональних організацій також характеризуються різні аспекти стратегій інформаційної безпеки Організації американських держав, Ради Європи, Європейського Союзу, НАТО та Організації з безпеки і співробітництва в Європі, Організації Азіатсько-тихоокеанського економічного співробітництва, Шанхайської організації співпраці, Асоціації держав Північно-Східної Азії тощо.

Предметом третьої глави *«Стратегії інформаційної безпеки міжнародних акторів»* відповідно стали регіональні аспекти безпекових стратегій США, КНР, Російської Федерації та інформаційна та кібербезпека України.

Четверта глава підручника *«Інформаційні війни»* розкриває особливості сучасних інформаційних війн та спеціальних інформаційних операцій. Тут фактично вперше у навчальній літературі охарактеризовано інформаційну складову гібридних війн, інформаційний контент організаційних війн, мережеві війни та конкурентна розвідка

У заключній, п'ятій главі підручника *«Правові засади міжнародної інформаційної безпеки»*, висвітлено нормотворчі аспекти міжнародної інформаційної безпеки. Головним форумом для конкретної практики права міжнародної безпеки автори вважають ООН. Не випадково, визначаючи сутність сучасної міжнародної безпеки, вони констатують: «сучасна міжнародна безпека є визначеною системою міжнародних відносин держав з метою підтримання міжнародного миру і безпеки, що регламентуються принципами і нормами статуту ООН».

До рецензування змістовної, потрібної студентам, професіоналам і широкій громадськості книги долучилися провідні українські вчені: доктор політичних наук, професор С. Федуняк (Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича); доктор політичних наук, старший науковий співробітник Д. Дубов (Національний інститут стратегічних досліджень).

Виконаний у кращих традиціях Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, підручник є, безумовно, актуальною працею, корисною як для фахівців з міжнародних відносин, дипломатичних представників, парламентарів, так і для студентів, що мають у перспективі працювати у цих галузях. Він буде використаний в навчальному процесі у вищих навчальних закладах України для студентів, що навчаються за спеціальністю *«Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії»*. Він може також доповнити зміст навчальних курсів з історії, політології, соціальних комунікацій тощо.